

ХРИСТИАНСКИ СВѢТЪ

МѢСЕЧНО И ЛЮСТРОВАНО РЕЛИГИОЗНО СПИСАНИЕ.

ГОД. X.

АВГУСТЪ, 1901.

БРОЙ 8.

Пшеница и Плѣва.

Между злините, противъ които имаше да се бори Иеремия въ Иерусалимъ. лъжливите пророци може да се считатъ за най-досадителните. Види се, че тѣ сж били и многочислени и силни. Тѣ били популярни прѣдъ единъ нравствено разваленъ владѣтель и неговите развалени подданици. Тѣ ласкавали царя и насърдавали народа въ нечестие. Тѣ давали лошъ примѣръ чрѣзъ вършене мерзостни пороци, и народътъ не закъснѣлъ да подражава своите водители. Лъжливите пророци както всички зли настири, храняли себе си, а оставали стадото да гладува. Тѣ сж се гоили отъ лековѣрието и невѣжеството на тѣзи, които сж били склонни да ги слѣдватъ. Често бива ползовито да учи човѣкъ лъжливите нѣща. Немалцина лъжливи пророци и пророчици въ днешно врѣме сж натрупали голѣми богатства чрѣзъ учене лъжливи религии и пророчествуване странни нѣща. Единъ отъ вѣрните знакове на лъжливия пророкъ е удивително свѣтлово благоденствие.

Другъ знакъ на лъжливия пророкъ, що Иеремия споменува е този: Той говори отъ свое собствено въображение вмѣсто да казва Словото Господне. Лъжливите пророци въ негово врѣме прѣдставяли

своите сѣнища на мѣсто Словото на Иеова. „У когото има сѣнь, нека прикаже сѣня; и онзи, у когото е словото Мн, нека говори Моето слово вѣрно. Що е плѣвата при житото? говори Господъ.“ Плѣвата е тѣсно свързана съ житото. Тѣй и лъжливите пророци сж тѣсно свързани съ истинното, и вѣстѣта, що тѣ доносятъ, може да има немалко истина въ себе си, щото да успѣе да намамя. Но маждритѣ ще знаятъ какъ да отдѣлятъ плѣвата отъ пшеницата. Тѣзи дни мнозина се мамятъ отъ плѣвата.

Плѣвата и пшеницата различаватъ по стойностъ. Пшеницата, като златото, е мѣрило за стойностъ. Тя има добра продажба на всѣко тържище. Тя е главниятъ хранителенъ артикулъ въ много страни. Тя е подпорката на живота. Но плѣвата за нищо не струви тѣкмо да се изхвърли вънъ и да се тѣпче отъ човѣцитѣ. И истината сжко е скъпоцѣнна. Тя се приема у всички земи. Тя подкрѣпя живота на душата, както пшеницата поддържа тѣлото. Съграденниятъ върху истината характеръ ще устои. Често слушате да се казва, че известенъ генералъ, или адмиралъ, или държавенъ мжжъ, или авторъ, или ученъ мжжъ билъ необходимъ за една държава. Но характерите, що сж необходими за една държава, сж понѣкога между най-непознатите. Добри

мжже и жени, чийто животъ е устроенъ върху истината, струватъ повече за една държава отколкото всичките генерали и държавни и учени мжже, които сж противъ Бога. Последниятъ може да се виждатъ велики, но тѣ въ сжщностъ принадлежатъ на плѣвата, която вѣтърътъ отвѣва.

Пшеницата и плѣвата различаватъ по отношение къмъ плода. Посѣйте едно зърно пшеница и то израства и принася плодъ по вида си. То има животъ въ себе си. Посѣйте плѣвата и тя нѣма да израсте. Напойте я, оплодотворѣте почвата около ѝ, и пакъ нѣма да израсте, защото е мъртва. Хората често питатъ: „Какъ да узнаятъ истината?“ Всички пророци притезаватъ да прогласяватъ истината. Повечето отъ тѣхъ сжщо притезаватъ, че се подкрѣпятъ отъ Божието слово и се изпращатъ отъ Божията сила. Какъ да узнаемъ? Исусъ ни е далъ простъ безопасенъ и здравъ изпитъ. „Отъ плодоветъ имъ ще ги познаете.“ „Истината ще ви освободи.“ Учението, що проповѣдватъ човѣцитѣ, израства ли, тѣй да се каже, въ добъръ и светъ животъ? Тѣхните послѣдователи освобождаватъ ли се отъ грѣха? Клонятъ ли тѣ да правятъ хората свети? Или ги приспиватъ въ грѣховетъ имъ? Отъ плодоветъ имъ ще ги познайте. Учението, що прави добри, истинни, чисти, прави характери, е чиста пшеница на царството. Всичко друго е плѣва.

Пшеницата и плѣвата различаватъ по трайностъ. Когато дойде земледѣлецътъ съ лопатата си, плѣвата се отвѣва отъ вѣтъра, но пшеницата бидейки по-тежка, пада при нозѣтъ на земледѣлеца и си остава. Тукъ е великиятъ изпитъ за истината Божия и сънищата на човѣци. Има цѣли гробница пълни съ религии и теории, що сж се подигали и притезавали вѣрата на човѣцитѣ. Тѣ сж били отнесени като плѣвата и заровени, щото се не виждатъ. Но старата Библия стои. „Словото Господне ще устои.“ Най-популярниятъ книги на новитѣ врѣмена, изобщо, иматъ краткъ животъ. Неотдавна

една книга, що се наричаше велика, щомъ изѣзе отъ печатъ се разпродаде съ милиони екземпляри. Но, слѣдъ двѣ години ентусиазмътъ намалѣ, и сега едва ли се търси. Книги, що сж пълни съ здрава истина, живѣятъ. Другитѣ сж плѣва. Библията е стара книга, но милиони екземпляри отъ нея се печататъ всѣка година. Едно внимателно прѣсмѣтване поставя числото около 10 милиона екземпляра. И това всѣка година. Миналата година сж били издадени 10 милиона екземпляра. Тази година още 10 милиона ще се издадатъ. Идущата година ще се потърсятъ други 10 милиона. Това се е продължавало много години, и търсенето никакъ не се намалява, но всѣкога се увеличава.

Пшеницата и плѣвата различаватъ сжщо и по сждба. Земледѣлецътъ събира пшеницата въ житницата си. Тя му е потрѣбна. Но пшеницата я изгаря. Нѣма съмнѣние относително окончателния изгледъ на борбата между истината и заблудението. Всѣко дърво, което не принася добъръ плодъ, отсека се и се хвърля въ огъня. Слѣдъ нѣколко години нито една отъ новитѣ религии, що сега възбуждатъ умоветъ на хората, нѣма да остане. Тѣ ще погинатъ за всегда. Тѣй е и съ човѣци, които зидаатъ на тѣзи гнили основи. Онзи, който иска да има име и влияние въ идущитѣ родове, трѣбва да свърже живота си съ нѣкоя велика истина на мисль, съ нѣкой великъ принципъ. Праведнитѣ ще иматъ вѣчна поменъ, защото сж се отождествили съ истината Божия, която никога нѣма да прѣмине. Въ своето тълкование на притчата за плѣвелитѣ, Исусъ казва: „Ще проводи Сия човѣческии ангелитѣ Ся, и ще събератъ отъ царството Негово вситѣ съблазни, и ония, които правятъ беззаконие; и ще ги хвърлятъ въ пещъта огненна; тамъ ще бжде плачъ и скръцане съ зжби. Тогазъ праведнитѣ ще просвѣтпатъ както слънцето, въ царството на Отца си.“ „Който има уши, да слуша, нека слуша.“ И всичко това ще стане при „скончанието на вѣка.“

Мъчениците на Тай-Иен-Фу и Манчурия, Китай.

Мисионерското списание Chinese Recorder за миналий м. Априлъ съдържа отчета на единъ очевиденъ по убиването на мисионери и туземни християни въ Тай-Иен-Фу, на 9 Юлий, 1900 г. въ присъствието на жестокия Шансийски губернаторъ, Ю. Хсень. Очевидецътъ билъ Юнгъ Ченгъ, членъ на Баптиската Църква, за чийто характеръ и истинностъ поръчителствува Д-ръ Кирри Смитъ, който записалъ разказа и го изпратилъ на Пекинъ. Повечето отъ мисионеритъ въ Тай-Иен-Фу били свързани съ Английския Баптиски Бордъ.

Разказътъ на Юнгъ Ченгъ е слѣдниятъ:

„На 8-й Юлий, 1900, на селото Ти-Цунъ, около десетъ ли на юго-изтокъ отъ Тай-юенъ, около три часа слѣдъ пладнѣ, видѣхъ Пастиръ Пиготъ отъ Шу-Янгъ, съ жената и сина му, другъ господинъ (Джонъ Робинсонъ) и една госпожа (Г-ца Дювалъ), и двѣ момичета да пътуватъ на двѣ каруци. Тѣ се спрѣха на едно дюгечче дѣто се продаватъ нѣща за ядене, и войницитъ, които ги придружаваха (видѣхъ само седемъ-осемъ войници), доведоха имъ малко ядене. На двамата мъже ржцѣтъ бѣха вързани. Видѣхъ Г-жа Пиготъ да храни мъжа си съ малки питки и „минъ“ (варени тестени изваницы). Г-нъ Робинсонъ се хранеше самъ и ядѣше само питки. Г-нъ Пиготъ, като ме позна, попита ме дѣ сж пастиритъ на Тай-уен-фу, и азъ му казахъ, че всички били отведени на Чу-ту-хонгъ, близу до палата на губернатора. До като си почиваха за малко, пастиръ Пиготъ и г-нъ Робинсонъ проповѣдваха на хората, които се събраха около тѣхъ. Хората останаха много очудени и казаха: „Васъ ще ви убиятъ, за дѣто сте проповѣдвали, и вие пакъ продължавате да проповѣдвате. Опая нощъ цѣлата дружина отъ седемъ души бидоха хвърлени въ окръжния затворъ.“

„На другия день азъ бѣхъ на улицата близу до палата на губернатора; видѣхъ голѣма навалица и отидохъ да видя защо

сж се натрупали хората. Видѣхъ, че бѣше за чуждестраннитъ пастиръ и тѣхнитъ жени и дѣца и Римско-Католическитъ свещеници и монахини (калугерки) и нѣколко християни. Чухъ хора да казватъ, че щѣли да ги убиятъ, и азъ се постарахъ да излѣза азъ тѣлпата, но не можахъ, и за това останахъ и видѣхъ съ собственитъ си очи убиването на всичкитъ чужденци. Първия, що изведоха бѣше пастиръ Фардингъ. Жена му се държѣше о него, но той я тихо побутна на страна, и като се изправи прѣдъ войницитъ, самъ коленичи безъ да каже дума, и главата му биде отсѣчена съ единъ ударъ отъ ножа на палача.

„Той биде набързо послѣдуванъ отъ пастиритъ Ходънъ и Бейнонъ, Д-ри Ловитъ и Уйлсонъ, които всички бидоха обезглавени съ по единъ ударъ отъ палача. Тогазъ губернаторътъ, Ю. Хсень, стана нетърпѣливъ и каза на гвардейцитъ си, които всички носеха голѣми мечове съ дълги дръжки, да помогнатъ за изкаване на останалитъ. Слѣдъ това пастиритъ Стоксъ, Симпсонъ и Хуайтхаусъ бидоха заклани, само послѣдниятъ съ единъ ударъ, а другитъ съ по нѣколко. Като свършиха съ мъжетъ, изведоха женитъ. Г-жа Фардингъ държѣше ржцѣтъ на дѣцата си, които се яко държаха о нея, но войницитъ ги раздѣлиха, и съ единъ ударъ обезглавиха майка имъ. Палачътъ обезглави всичкитъ дѣца и това той изкусно извърши, съ по единъ ударъ; но войницитъ не бѣха тѣй изкусни, и нѣкои отъ госпожиятъ прѣтърпѣха нѣколко удара прѣди смъртта си. Г-жа Ловитъ носѣше очилата си и държѣше за ржка малкото си момче, когато я убиха. Тя говори на събрания народъ и каза, до колкото помни това: „Ние всички дойдохме на Китай за да ви донесемъ благата вѣсть за спасение чрѣзъ Исуса Христа; не ви сторихме нищо зло, но само добро; защо се отнасяте тѣй съ насъ?“ Единъ войникъ ѝ спѣ очилата прѣди да я обезглави, което се свърши съ два удара. Слѣдъ като избиха протестантитъ, изведоха римокатолицитъ.

Епископътъ, старецъ съ дълга бѣла брада, попита губернатора Ю. Хсиенъ, защо върши това жестоко дѣло. Не чухъ да му отговори губернаторътъ, но си извади мечъ и удари епископа по лицето; кръвъ протече по бѣлата му брада, и той биде обезглавенъ. Него го набързо послѣдуваха съ сжщата смъртъ свещеницитѣ и калугеритѣ. Тогазъ изведоха пастиря Ииготъ и неговата дружина отъ затвора, що е наблизу. Той бѣше още съ вързани рѣцѣ, сжщо я Г-нъ Робинсонъ. Той проповѣдва на народа до послѣдната минута, и биде обезглавенъ съ единъ ударъ. Г-нъ Робинсонъ прѣтърпѣ смъртъ твърдѣ тихо. Г-жа Ииготъ държѣше за рѣка сына си, дори и когато я обезглавиха, и той биде убитъ токо слѣдъ нея. Госпожата и двѣ момичета бидоха сжщо убити, и твърдѣ скоро. Всичко, онзи день четиридесетъ и петъ чуждестранни бидоха убити—33 протестанти и 12 римо-католици. И нѣколко туземни християни бидоха сжщо убити; азъ не ги видѣхъ всички, но ми казаха, че били около тринайсетъ. Тѣлата на всички бѣха оставени, дѣто паднаха, за другата заранъ, понеже се стѣмни прѣди да се свърши работата. Прѣзъ ношъта тѣ били съблѣчени, и, всички прѣстени часовници по тѣхъ зети. На другия день ги прѣмѣстили на едно мѣсто вжтрѣ въ голѣмата южна порта, освѣнъ нѣкои отъ главитѣ, които бѣха изложени въ кафези на портитѣ на градската стѣна. На 11-й Юлий останкитѣ бидоха приврѣменно погрѣбени вънъ отъ голѣмата южна порта, къмъ западната сграна. На 10-й Юлий били сжщо убити много християни католици, чухъ около 60, и прѣзъ слѣднитѣ нѣколко дня още нѣколко протестанти били убити.

„Всички останали изненадани отъ твърдостъта и тихостъта на чужденцитѣ; никой не плакалъ, нито викалъ освѣнъ двѣтри отъ дѣца.“

Подобно на горнѣто изложение се дава въ *Missionary Record* за миналий м. Май отъ Д-ръ Кристи за клания въ Манчу-

рия. Д-ръ Кристи казва, че въ Мукденския окръгъ около 250 протестанти и 600 Римо-Католици били убити. Близосѣднитѣ окръжи пострадали не по-малко. Разказитѣ за страданията на туземнитѣ християни сж най-сърдцераздирателни. Повечето отъ онѣзи, които били обезглавени, а нѣкои били живи изгорени, слѣдъ като ги обвили въ натопенъ въ дървено масло памукъ. Единъ отъ проповѣдницитѣ билъ мжченъ. Слѣдъ като му отрѣзали ушитѣ и изболи очитѣ, попитали го: „Вѣрвашъ ли още въ Исуса?“ „Ей, вѣрвамъ въ Исуса, отговарялъ той. Тогазъ му отрѣзали устнитѣ, като казали: „това ще те спре.“ Тогазъ той билъ полѣка насѣченъ на кжсове. Други били мжчени по сжщитѣ начини, а нѣкои чудесно избѣгали. Една библейска жена въ Юнгъ-Липгъ я чули да пѣе свещена пѣсенъ, и мечъ веднага падналъ на врата ѝ. Единъ старъ книгопродавецъ, на име Уангъ, билъ заведенъ на единъ храмъ, дѣто били убити мнозина Римо-Католици. Тамъ имало 200 Боксери съ окървавени мечове. Накарали го да коленичи и го попитали „чужденцитѣ ли слѣдвашъ?“ „Не,“ казалъ той; „но Исуса слѣдвамъ.“ „Ще ли се поклонипъ сега на Буда?“ го попитали пакъ. „Ще се поклоня на истинския Буда. Вѣрвамъ въ одного истиннаго Бога,“ отговорилъ той. Турили мечъ на шията му, и той помислилъ, че това е послѣдната му минута на земята, но за нѣкоя си причина той билъ пощаденъ, ако и послѣ да билъ яко стиснатъ и тежко битъ и брадата му изтрѣгната. Странно, наистина, но този човѣкъ билъ най-послѣ освободенъ, и билъ изпълненъ съ хвалби къмъ Бога за своето избавление. И много други примѣри се даватъ за твърдостъ въ вѣрата.

Религиозното съживление въ Япония.

Въ Япония напослѣдкъ се е появило твърдѣ насърчително религиозно съживление, за което ето що пише единъ отъ Методистекитѣ мисюнери:

„Великото дѣло на нравствено прѣобразование, което сега става въ Токио, столицата на Япония, и отъ тамъ се разпространява въ вѣтрѣшнитѣ градове, е причина за благодарностъ къмъ Бога. Дѣло тѣй обширно и важно никога до сега не се е проявявало въ християнскитѣ кръгове въ Япония. Малкото религиозно съживление, което почна въ нашата Токийска Окръжна Конференция въ Аджики, малкъ градъ въ вѣтрѣшността, миналий Октомврий, нарастна отвѣдъ деминационни и географически линии, както и отвѣдъ класови различия. Мжже, жени, учени и неучени, търговци и военини, селяни и членове на парламента като че наравно се интересуватъ въ това важно движение. Въпрѣки бури и други спънки, събранията се продължавали единъ мѣсець съ постоянно увеличаващъ се интересъ. Всички протестантски евангелски мисии сж били прѣдставлявани въ движението, и най-голъмо съгласие е владѣло.

„Повече отъ 4000 души публично сж се записали, като търсители на спасение. чрѣзъ Исуса Христа, и мнозина сж се обърнали съ покаяние и вѣра въ Господа. Волни помощи за поддържане на дѣлото сж били приети отъ неочаквани извори. Движението е било тихо отъ начало, и прѣдъ видъ на голѣмитѣ множества, що сж посѣщавали събранията, добриятъ порядъкъ е билъ заблѣжителенъ. Голѣма духовна сила се е понѣкога изявявала. Присъствието въ събранието на такива мжже като Г-въ Каппока, Прѣдседателъ на Камарата на Прѣдставителитѣ, и на Гомода Немото, Салбара и Ебара, депутати въ сжщата камара, дава тонъ на дѣлото и прави смѣшно всѣко подгавряне. Никога по-прѣди ръководящи мжже и жени не сж земали участие въ християнска работа.

„Намъ е приятно, дѣто нашитѣ пастори сж водители въ всичкитѣ фази на движението. Двама отъ тѣхъ сж били избрани да водятъ движението въ своитѣ респективни части на града. Сжщо и нашитѣ църкви отъ начало сж били главни центрове на движението. Около 512

изпитователи сж били записани въ нашата Куданска църква и може би 300 въ Глизаската; а пакъ на всѣка отъ нашитѣ църкви въ столицата се е прибавило значително число нови членове.

Всичко това, обаче, показва, че дѣлото се е само почнало. Скоро ще настане нужда за почивка отъ най-тежката частъ на работата и да се събератъ плодетѣ; но дѣлото ще се подеме пакъ по-послѣ, и изглежда че ще се простре прѣзъ поголъмата частъ на страната. Искрата се е разпалела вече и въ околнитѣ градове и стотини се броятъ въ числото на усърднитѣ търсители на спасение. На иѣконъ си това движение се види необяснимо, чудотворно; но на внимателния наблюдател то не е нищо друго освѣтъ естествениятъ резултатъ отъ вѣрното проповѣждане на истината отъ мисоперни и туземни проповѣдници прѣзъ послѣднитѣ дванайсѣтъ години, и Богъ сега награждава вѣрата. Хлябитѣ небесни сж се отворили и ние очакваме още по-изобилни дѣждове въ близкото бъдаще.“

Кралъ Кама. — Този християнски главатаръ още поддържа властта си надъ своето плѣме Бамангвато, Южна Африка; но той е ималъ да води силна борба противъ мнозина отъ своитѣ главатаря, съсѣди, поради рѣшителното му съпротивление на спиртната търговия, т. е. за дѣто той не допушта да се продаватъ спиртни пития на подвластното му плѣме. Неговитѣ неприятелѣ сж твърдѣли, че той „сѣсипвалъ своя градъ чрѣзъ запрѣщаване на спиртни пития.“ Кама е прѣдизвикалъ неприятелитѣ си да докажатъ това, твърдейки, че неговото управление е мудро и благоденствено, и че онѣзи, които търпятъ опивателнитѣ пития, сж изгубили своята независимостъ и градоветѣ имъ сж деморализирани. Той имъ пише: „Имате ли още градове, имате ли още хора, имате ли още покрайнини! Отговорѣте ми. За добра честь и азъ съмъ правителственъ човѣкъ, и не съмъ видѣлъ нищо да ми прѣпятствува въ моята покрайнина. Мо-

жете ли да ми покажете голѣмъ градъ съ пияници, който да е богатъ или сира-ведливъ?“

Необходимитѣ нѣща на единъ ораторъ.

По мое мнѣние двѣтѣ най-важни нѣща, що трѣбва да стори единъ младъ мжжъ за да стане добъръ ораторъ сж:

1. Постоянни и внимателно писани прѣводи отъ Латински или Гърцки на своя езикъ.

2. Практика въ добръ уредено дру-жество за словопрѣние.

Нѣма великъ ораторъ въ Англия от-какъ е умрѣлъ Гладстонъ. Прѣди нѣ-колко години азъ прѣгледахъ биографитѣ на великитѣ оратори въ Английския Пар-ламентъ или въ сѣдилищата, за да узная, по възможности, тайната на тѣхната сила. Съ изключение на Лорда Ерскинъ и на Джонъ Брайтъ, вѣрвамъ, че всѣкой единъ отъ тѣхъ се е обучавалъ чрѣзъ внимате-ленъ и постояненъ прѣводъ отъ Латински или Гърцки, и посѣщавалъ прѣзъ мла-дитѣ си години добри дружества за сло-вопрѣние.

Бруамъ се обучилъ въ ораторско го-ворене въ така нарѣченото Спекулативно Общество, великия театръ за словопрѣние на Единбургския Университетъ. И той е усъвършенствувалъ английския си стилъ чрѣзъ прѣводи отъ Гърцки, между които е добръ познатия му прѣводъ на Демо-стеновото слово „Върху Вѣнеца.“

Вниманието на Каннинга, до като билъ въ колегията Итонъ, само се обърнало къмъ ораторски слова. Въ колегията имало дружество за словопрѣние, въ което дружество били обучени прѣди него Ве-леслнски Маркизъ и Чарлзъ Хрлъ Грей, и въ което имало всичкитѣ форми на ка-марата на общинитѣ—прѣдсѣдатель, пра-вителствени привърженици и опозиция. Каннингъ се сжщо обучавалъ и въ прѣ-води. — Изъ Scribner's Magazine.

У насъ до сега почти никакъ не се е обръщало внимание на ораторско гово-рене, при всичко че прѣзъ повече отъ двадесетъ години ние имаме Народно Съ-брание, въ което избрани отъ народа прѣдставители прокарватъ разни закони за по-доброто управление на нашето оте-чество. Съ изключение на покойния дър-жавенъ мжжъ Стоиловъ, който бѣше да-ровитъ ораторъ, едва ли можемъ да ка-жемъ, че имаме другъ заблѣжителенъ ораторъ. Покойниятъ Стамболовъ бѣше сжщо добръ говорителъ, но нему липсва-ше ораторския пламъ, който притѣжаваше Стоиловъ, и съ който той успѣваше да заплѣни слушателитѣ.

Това, що говори писателятъ въ гор-нята извадка, що даваме на читателитѣ си, се отнася главно до Английскитѣ ора-тори. Възможно е обаче, щото онова, що е помагало за образуване способни ора-тори въ Англия, да спомогне и за обра-зуването на такива и въ България. Раз-бира се, човѣкъ трѣбва да има оратор-скѣ дарба да развива и тогазъ да се грижи за развиването ѳ; но има случаи, гдѣто млади момци немарятъ за развива-нето и на тази както и на други дарби, съ които Богъ ги е надарилъ. Ние има-ме толкозъ гимназии, и ни въ една, до колкото знаемъ, нѣма добръ уредено дру-жество за словопрѣние, а въ Англия и Америка нѣма ни една колегия безъ та-къво дружество. На български още не сж прѣведени Демостеновитѣ рѣчи. Има само една книжка съ ораторски рѣчи прѣведена на български отъ Ст. Хр. Со-колова, Свищовъ, 1892 г.; но и тя не е достатъчно разпространена между мла-дитѣ. Врѣме е да обърнемъ по-сериозно внимание върху този прѣдметъ.

„Сега, прочео, послушайте ме, о чада, и блажени сж, които пазятъ пѣтищата ми. Послушайте поучение, и ставайте мѣдри и не отхвърляйте го.“ (Притчи 8; 32, 33).

КРИТИЧЕСКИ ОТДЪЛЪ

„Нѣколко бѣлѣжки върху протестантската пропагандистична литература въ България.“
(Църковенъ Вѣстникъ, Год. II., броеве 9—13).

Подъ горното заглавие нѣкой си В. В. е написалъ редъ статии, въ които разгледва съдържанието на по-главнитѣ Евангелски полемични книжки излѣзли до сега, особено слѣднитѣ: „Истинни Поклонници“, „Протестантитѣ сж Стари Православни“ и „Размишления върху Християнството и Сувѣрйята“ отъ Г-на А. С. Цановъ. Авторътъ на тѣзи статии казва (брой 9), че не си задава цѣль да направи „нѣленз критически прѣгледъ на пропагандистичната литература,“ а само иска да направи „нѣколко бѣлѣжки върху нея.“

На първо мѣсто авторътъ упрѣкава авторитѣ на Евангелскитѣ брошури, за дѣто тѣ главно обръщали внимание „върху обредовата страна на православнето,“ ала твърдѣ малко, почти нищо, не се говорило тамъ „за двѣтѣ главни пѣща, които прѣимуществено отличаватъ православната вѣра отъ протестантизма. Това е учението за оправданието на човѣка и за Св. прѣдания.“

Истина, въ учението за Св. Прѣдания, Евангелскитѣ черкви различаватъ отъ източното православие, а въ учението за оправданието разликата не е толкозъ голѣма, колкото я прѣдставя авторътъ, който цитира „Устава на Българскитѣ Евангелски Църкви“ и „Дисциплината на Методистката Епископална Църква“ стр. 9 съ цѣль да докаже, че въ учението за оправданието имало ужъ сжществена разлика между протестанти и православни. Авторътъ, обаче, се лъже въ това. Ето що гласи Дисциплината на Метод. Еписк. Църква въ чл. XX върху Оправданието на Человѣка: „Считаме се за оправдани прѣдъ Бога само заради достойнството на Господа и Спаса нашего Иисуса Христа чрѣзъ вѣра, а не заради собствениѣ наши

дѣла или заслуги. Слѣдователно, учението че се оправдаваме само чрѣзъ вѣра е здраво и пълно съ утѣшение.“ Слѣдъ като споменува за горнитѣ думи отъ „Дисциплината“ безъ да ги цитира изрично, авторътъ казва: „Това значи, както се вижда, че човѣкъ съ добритѣ си дѣла не може да *заслужи* (курсивътъ е неговъ) спасението си.“ Разбира се, че не може, отговаряме ние. И до колкото ние разбираме и учението на Източно-православната църква, е съгласно съ това. Ето що казва Катихизиса на Петра Могилатъ, Киевския Митрополитъ, приетъ въ 1647 г. отъ Яшския Синодъ, и въ 1672 отъ Иерусалимския Синодъ, и който е слѣдователно единъ отъ авторитетнитѣ вѣроизповѣдни документи въ Православната Църква.

Въ дългия отговоръ на Въпросъ 28 — Що е Свободна воля, между друго горѣказаниятъ Катихизисъ казва и слѣдното: „Въ нашия духовенъ животъ божествената благодать помага намъ, но безъ да принуждава нашата свободна воля“ (и тия хѣрисъ символитѣ хорисъ на анагѣси то автексусион ту антропу). Този цитатъ ще послужи повече и за пояснение на втората важна точка, която зачеква авторътъ и за която ще поговоримъ и ние. Цитираниѣ, обаче, думи показватъ, че вѣнъ отъ „божествената благодать, която ни помага въ нашия духовенъ животъ, но безъ да принуждава или насилва нашата свободна воля, ние само „съ добритѣ си дѣла“ не можемъ *заслужи* спасението си. Но на автора се иска да извади и друго заключение отъ цитираниѣ отъ него думи въ „Устава на Българскитѣ Евангелски Църкви,“ че ужъ тѣзи думи искали да кажатъ и нѣщо повече, именно, че „човѣкъ като свободно сжщество *не взима никакво участие* въ своето спасение, че добритѣ му дѣла сж само плодове на истинската вѣра, която отъ своя страна всецѣло се възбужда отъ Божията благодать.“ Ние не можемъ да се впуснемъ въ подробно разглеждане на въпроса: човѣкъ съвсѣмъ страдателенъ ли е при великото дѣло на спасението или съдѣй-

ствува и той съ Божията благодатъ. Ще кажемъ само че този въпросъ е повечето умозрителенъ отколкото практиченъ. Отначало реформаторитѣ Лутеръ, Цвингли и Калвинъ сж всички приемали крайното *монергистично* учение, т. е. учението че само Богъ съ Своята благодатъ дѣйствува въ човѣка за спасението му. Това учение обаче, се отхвърли по-послѣ отъ по-отличнитѣ протестантски теолози (богословци); а въ днешно врѣме твърдѣ малцина теолози има, които да го приематъ дори и теоретически. На дѣло всичкитѣ Евангелски църкви приематъ и проповѣдватъ учението за *синергизма* *), т. е., че въ великото дѣло на спасението и човѣшката воля *сдѣйствува* съ Божията благодатъ. Заради това съвсѣмъ прѣсидено е заключението, което авторътъ вади отъ цитатитѣ изъ „Християнски Катихизисъ съ свидѣтелства отъ Словото Божие и забѣлжавания“ на Докторъ Филиппъ Шафъ, като казва, че „на въпроса: участвува ли човѣкъ въ своето обръщание къмъ Бога като свободно сжщество, трѣбва да се отговори отрицателно.“ Като се земе прѣдъ видъ горѣказаното отъ насъ, увѣрени сме, че и авторътъ ще се убѣди, че „трѣбва да се отговори *утвърдително*“.

Слѣдъ туй авторътъ цитира Guettée Wladimir, docteur en théologie de l'Eglise de Russie и „Православное учение о спасение“ на Архим. Сергий за да докаже, че православното учение за спасението съвсѣмъ различавало отъ римо-католическото, съ което протестантскитѣ полемични брошури го отождествявали, като казвали, че „човѣкъ може да *заслужи* своето спасение съ добри дѣла: пости, метания, милостини и т. н.“ „Такъво учение за оправданието,“ казва авторътъ, „принадлежи на римо-католицизма.“ Православното учение било че „човѣкъ се оправдава чрѣзъ вѣра и добри дѣла.“ Тукъ авторътъ противорѣчи на Апостола Павла,

който казва, че оправданието е само чрѣзъ вѣра, *безъ дѣла* (Рим. 3; 20 и 28). И тукъ ще кажемъ че *теорията* на православната черква е добра, но не и практиката; защото колкото и по теория да учатъ православнитѣ теолози, че „човѣкъ се оправдава чрѣзъ вѣра,“ но като прибавятъ „и добри дѣла,“ тѣ неусѣтно ще заблуждаватъ своитѣ слушатели, които въ слабостта си всѣкога ще се стремятъ добри дѣла да вършатъ отколкото да иматъ вѣра въ Господа Исуса. На въпроса: не бива ли да се вършатъ добри дѣла? ще кажемъ: „Добритѣ дѣла сж плодове на вѣрата и слѣдватъ подиръ оправданието, ако и да не могатъ тѣ да отнематъ грѣховетѣ и да прѣтърпятъ строгостта на Божиитѣ сждби, пакъ сж угодни и благоприятни Богу въ Христа, и произхождатъ отъ жива истинна вѣра, тъй че чрѣзъ тѣхъ една жива вѣра става очевидно позната тъй, както се познава дървото отъ плодетѣ си.“ (Дисциплина на на Метод. Епископ. Църква стр. 9).

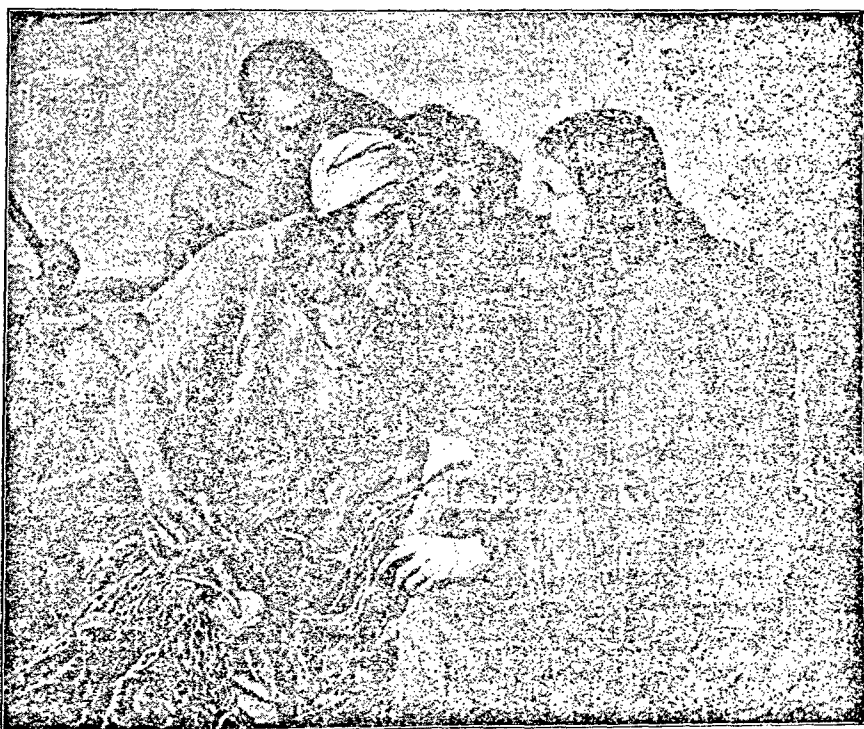
По другия „най-сжщественъ пунктъ, който отличава православнието отъ протестантизма—учението за Св. Прѣдание“ протестантскитѣ брошури изказвали, споредъ автора, криви мнѣния. Не било истина твърдението въ тѣзи брошури, че думата „прѣдание“ означавала учението на апостолитѣ. Ние ще помолимъ почитаемия авторъ да прочете внимателно пасажитѣ които самъ той дава въ брой 10 на „Църк. Вѣстникъ, именно (2 Сол. 2; 15: 1 Кор. 11; 2: 2 Тим. 2; 2 и др.) и той ще се увѣри, че гръцката дума *парадосисъ*—прѣдание, значи учение или наставление устно прѣдадено отъ апостолитѣ. Това свое прѣдание или устно наставление Апостолъ Павелъ и апостолитѣ Петръ, Иоаннъ и Яковъ отпослѣ написаха въ своитѣ *послания*. Споредъ автора Св. Прѣдание се павило „въ творенията на св. отци и *живѣяло* въ църквата, устно се прѣдавало отъ поколѣние на поколѣние чрѣзъ прѣемство на иерархията.“ На възраженнето: ако прѣдаването съдържа въ себе си истинския сми-

*) *Монергизмъ* и *синергизмъ* сж гръцки думи и значатъ първата единодѣйствие и втората съдѣйствие.

сълъ на Словото Божие, то дѣ е критериятъ (признакътъ) за подлинното прѣдание, защото въ църквата съществували и съществуват заблуждения, защото самитѣ св. отци иматъ частни мнѣния, които не се считатъ за църковно учение въ строгъ смисълъ на вѣрата? той отговаря съ думитѣ на Викентия Лерински: „Quod ubique, quod semper, quod ab omnibus“ (което се приема на всѣкъдѣ, всѣкога, и отъ всички). Това, обаче, е казано прѣди да се отдѣли римо-католическата църква

въ случай то е равносидно съ Евангелското учение, въ втория то не може да се приеме.

„Православната църква не забранява свободно да се изпитватъ писанията,“ ни казва авторътъ. „Такова забраняване го има само въ римския католицизмъ. Напротивъ, тя рекомандува това нѣщо на своитѣ вѣрни чада.“ Не стига само да рекомандува (прѣпоръчва) изпитването на Писанието, православната църква трѣбва и примѣрно да оиштва своитѣ вѣрни чада

ХРИСТОСЪ ПОУЧАВА

отъ православната и да се появятъ Евангелскитѣ църкви. Тѣй че сега не остава друго освѣнъ всички християни да приематъ Евангелието, като единичното правило за вѣра и поведение. Всѣко, прочее, учение ще трѣбда да се сравнява съ Евангелието, което е единичниятъ непогрѣшимъ критерий. Едно отъ двѣтѣ: или Св. Прѣдание, както го приема православната църква е съгласно съ учението на Евангелието или не е. Въ итр-

въ внимателното изучаване на Писанието. Когато се заинтересуватъ повечето да четатъ и изучаватъ Писанието по домоветѣ си, тѣ не ще иматъ нужда да се питатъ: що казва Св. Прѣдание, защото ще знаятъ що казва Св. Писание по всичко, що е нужно за спасение. При прочитането и изучаването на Св. Писание християнинътъ, ако смиренно и благоговѣйно проси ръководителството на Божия Духъ, той не само ще бѣде упазенъ отъ заблу-

ждение, но ще бѣде и духовно просвѣтенъ прево да разбира всичко.

Протестантитѣ повечето обичали да се спиратъ при своята полемика съ православнието върху други второстепенни, прѣимущественно обрядови въпроси, ни казва авторътъ, върху ученнето за поститѣ, св. мощи, св. икони и т. н.; но тѣ (протестантитѣ) криво си прѣдставлявали ученнето за тѣзи нѣща, противъ които била главно насочена полемиката имъ. Протестантитѣ не можали да разбератъ и „православното учение за молене на светитѣ, за празници въ тѣхна честь, за почитание на св. мощи и икони, за молитви на умрѣлитѣ.“ Въ отговоръ на черпенитѣ отъ Евангелието възражения противъ горѣказанитѣ учения на православната църква, авторътъ призовава на помощъ единъ западенъ богословъ, Овербекъ, отъ когото той дава доста дългъ цитатъ сжщността на който е това, че „светитѣ тамъ — на небето, макаръ и да сж достигнали до отечеството, не прѣставатъ да помагатъ на църквата. Тѣ се молятъ непрѣстанно прѣдъ прѣстола Божий за земнитѣ стравници да изпълнятъ тѣ своята длъжностъ и щастливо да достигнатъ отечеството.“ Всичко това е частно миѣние на Овербека; то не се поддържа отъ Евангелието и за това не може да се приеме; но гдѣ оставатъ православнитѣ богослови? Какво мислятъ тѣ по този въпросъ?

Православната църква строго различава отъ една страна, поклонение, което трѣбва да се дава на Бога (латрія); отъ друга — поклонение на прѣсв. Богородица (ипердулія), на св. ангели и челоуѣци (дулія) и най-сетнѣ поклонение, което се дава на св. икони (тимитики проскѣнисисъ — почитателно поклонение). Всичко това сж обаче богословски мѣдрования измислени за подкрѣпление на въведени въ петия и шестия вѣкове заблуждения. Въ Евангелието не само абсолютно нищо не се дори и загатва за *ипердулія, дулія* и *тимитики проскѣнисисъ*; но духътъ му е съвсѣмъ проти-

венъ на тѣзи заблуждения. „Молитвеното призование“ на светитѣ както се практикува въ православната църква, въ сжщностъ намалява заслугитѣ Христови, защото въ молитвитѣ си православнитѣ много по-често споменуватъ Св. Богородица и светингѣ, отколкото Господа Иисуса Христа.

(Слѣдва).

НЕКРОЛОГЪ *).

† Д-ръ А. Л. Лонгъ.

Софійскитѣ вѣстници оповѣстиха смъртѣта на Д-ра А. Л. Лонгъ, на 15-й Юлий, въ Ливерпулъ Англия. Прѣзъ послѣднитѣ тридесетъ години покойникътъ бѣ поддиректоръ на Робертъ Колежъ, Цариградъ, и професоръ на Естественнитѣ науки. Д-ръ Лонгъ е добръ познатъ на всѣкадѣ изъ България. Ако има нѣкой чуждестранець, който отъ все сърдце е обичалъ България и е работилъ споредъ силитѣ си за доброто на отечеството ни, той е безпрекословно Д-ръ А. Л. Лонгъ. Съ високо образование и чудесенъ талантъ Д-ръ Лонгъ владѣеше много добръ български и освѣнъ матерния си езикъ, той владѣеше сжщо и главнитѣ европейски езици, особено френски и нѣмски. Той имаше пълна вѣра въ българския народъ и бждащето му. „Д-ръ Лонгъ като че обича България повече отъ Америка“ ни каза единъ отъ професоритѣ на Робертъ Колежъ прѣди нѣколко години. Ние изказваме сърдечнитѣ си съболезнования къмъ опечаленото му семейство. България губи въ лицето на покойния Д-ръ А. Л. Лонгъ най-искренния си почитател и доброжелатель.

* Този брой бѣше почти нареденъ, когато се научихме за смъртѣта на Д-ра А. Л. Лонгъ. Въ идущия брой ще дадежъ по-дългъ биографически очеркъ за този най-искренъ доброжелатель на българитѣ.

ИЖИЦАТА ЩО ЯКОВЪ ПОСТРОИ.

ОТЪ REV. J. WESLEY JOHNSTON, D. D.

ПОВѢСТЬ ЗА МЛАДИТѢ.

(Прѣв. отъ Английски).

(Продължение)

„Изкарай лоша стока,“ отговори другиятъ съ едно внушително мигване. „Това ще покаже на г-на Адамсъ, че той направи погрѣшка, дѣто назначи човѣкъ, който не разбира работата си.“

Прочее, Мартинъ „даде цѣръ“ на пумпигѣ, вслѣдствие на което излѣзо негладката хартия, която причиняваше толкова мъжнотии.

Лицето на Якова се опръска; ржцѣтъ му почернѣха и се оцапаха съ масло, изгледътъ му въобще не бѣ привлѣкателенъ, когато той излѣзе изъ подъ голѣмата машина. Но макаръ, че той бѣ внимателенъ въ тѣзи нѣща, имаше врѣмена, когато считаше други отъ по-голѣма важностъ. Тѣкмо въ тази минута пламтица видѣлина се забѣлѣза въ очитъ му и една радостна усмивка по лицето му. И не бѣ чудно, защото въ усърдното си старание да намѣри причината и мъжнотията въ машината, той намѣри онова, що липсваше въ неговото изобрѣтение. Той биде увѣренъ въ това. По-нататъшно съмнѣние не бѣ възможно. Безъ да иска Мартинъ му бѣ сторилъ най-цѣнна услуга, и готовъ бѣ почти да му прости слабостта и глупостта, по причина за сполуката, що той постигна за себе си.

„Ти имашъ мъжнотии тука, Хърсле,“ каза г-нъ Адамсъ, като гледаше отчасти разглобената машина.

„Малко,“ отговори Яковъ.

„Нѣщо сериозно?“ попита г-нъ Адамсъ.

„Може би, но сега ще работи добръ,“ каза Яковъ.

„Що бѣ криво? попита г-нъ Адамсъ по-усърдно отъ прѣди.

„Клапата въ една отъ пумпигѣ,“ отговори Яковъ, като поглеждаше Мартина, кога говореше. „Но това вече не ще се

случи, тѣй като ние знаежъ вече, дѣ е мъжнотията.“

Г-нъ Адамсъ почака до като се поставиха цилиндритъ и машината трѣгна пакъ, и тогава стана явно, че Яковиятъ думи излѣзоха вѣрни, защото хартията излѣзе толкова гладка и равна, щото не можеше да бѣде нѣщо повече.

Тогава г-нъ Адамсъ даде на Якова телеграмата. Яковъ се зачуди. Той никога не помислюваше, че г-нъ Алфордъ ще го повика въ Нью Йоркъ. Що значи това? Тогава му дойде една мисль, че може да е нѣщо за испанското писмо. Да не би да е сторилъ нѣкоя погрѣшка въ прѣвода, да е далъ разбѣркани цифри и дати, та да туря въ мъжнотии фирмага? Обаче, това не бѣ възможно.

„Днесъ е четвъртъкъ,“ каза г-нъ Адамсъ, като погледна часовника си, като че той бѣ календаръ, единъ неговъ навикъ, както и на мнозина други. „Като земешъ сутрешния тренъ въ сѣбота заранъ, ти ще пристигнешъ въ Нью Йоркската канцелария по пладнѣ. Азъ ще пиша на г-на Алфордъ да видя, да ли това е, което той иска. Другояче може да е нужно да трѣгнешъ угрѣ.“

Г-нъ Адамсъ тогава се завърна въ канцеларията си, като остави Якова да мисли върху неочакваното промѣнение на течението, което работитѣ зеха.

Щежъ си той отиде, Яковъ каза твърдѣ сериозно на Мартина:

„Да внимаважъ на пумпигѣ. Туй нѣщо не трѣбва вече да се случи. Подобни работи не трѣбва да се повтарятъ.“

Каква нощъ бѣ онази въ Хърслевиа домъ! Г-жа Хърсле бѣ въобще силна да се себевлада, но сега трѣбваше да даде ходъ на чувствата си по какъвъ да е на-

чинъ. И тъй, слѣдъ като цѣлуна и прѣгърна Якова съ майчина любовъ и нежностъ, отиде у г-жа Марло да ѝ каже радостната новина. Послѣ тя поспрѣ у г-жа Пейтонъ, и най-послѣ, отиде въ люкена на г-на Колинсъ, който, за щастие, тъкмо тогава имаше малко свободно врѣме.

„Що е това?“ остро попита г-жа Колинсъ, като подигна лактитѣ си отъ тезгяха и се приближи къмъ г-жа Хърсле.

Г-жа Хърсле съ готовностъ каза съдържанието на г-нѣ Алфордовата телеграма.

„Ще позволишъ ли на сина си да отиде въ Ню Йоркъ, този ужасенъ градъ, хилядо пати по-лошъ отъ Содомъ и Гомора? Ивана Хърсле, азъ те прѣдупрѣждавамъ! Ти туряшъ сина си въ смъртна опасностъ. По-добрѣ да стои въ Норудъ въ вѣки, нежели да посѣти това ужасно мѣсто.“

Слѣдъ като прѣдаде това благодатно и утѣшително извѣстие, г-жа Колинсъ се оттегли пакъ на мѣстото си при тезгяха, подпрѣ рацѣтѣ си по обикновения си начинъ, и почна да гледа отчаянно къмъ улицата. Жени като г-жа Колинсъ иматъ нѣкое мѣсто, безъ съмнѣние, въ разпоредбата на живота, но до сега това мѣсто не е още ясно опрѣдѣлено. Една намръщена, кисела жена, ако е членъ на черквата, трѣбва да се даде подъ сждъ за дѣто се впуска въ грѣшни думи и грѣхъ, и ако се намѣри виновна, изведнѣжъ да се изключи. Такъва жена като г-жа Колинсъ — сърдита, въртоглава, неприятна, пълна съ прѣкалена религия — може да принесе по-голямъ врѣда и да пропадне повече хора отъ църквата отколкото двадесетъ явни грѣшници и безвѣрници. Ако всички неприятни хора отидатъ на небето, дѣто казватъ че отиватъ, можемъ да се надѣемъ, че тѣ ще бждатъ поставени на нѣкоя звѣзда, дѣто могатъ да рѣжватъ и скърцатъ съ зхби безъ да смущаватъ другитѣ хора. Г-жа Колинсъ безъ друго ще има мжнотии относително своята корона — да ли ще ѝ прилѣгне. Нейната китара не ще бжде по угодата ѝ. Нито жилището ѝ ще бжде споредъ желанието ѝ. Безъ друго тя ще

негодува противъ съсѣдитѣ си. Но може би апостолътъ имаше прѣдъ видъ такива хора, когато писа: „ние всички ще се измѣнимъ.“

„Сжбота заранъ ли казахте?“ каза г-нѣ Колинсъ, и радостната му усмивка се прострѣ по цѣлото му лице, и играеше като слънчевни зари по уголѣлата му, лѣскава глава. „Г-нѣ Алфордъ го вика! Добрѣ, мене не ми е чудно. Азъ ви казвамъ, г-жа Хърсле, имате причина да се гордѣте съ това момче. Той е добро момче, въ това не може да има погрѣшка. Всѣко момче не би сторило като него, да стои у дома вечеръ слѣдъ вечеръ, да се занимава съ книгитѣ си и да се готви за мѣсто като г-нѣ Ляндоновото. Защото, разбира се, че той сега ще земе това мѣсто. Добрѣ, азъ се радвамъ за това, г-жа Хърсле. Азъ се гордѣя съ него. Всички се гордѣемъ съ него.“

Тъкмо тогава влѣзе Целия Стебнсъ. Разбира се, тя бѣ чула новината, защото нѣмаше нищо въ Норудъ, което Целия да не знае. Ушитѣ на Целия не бѣха голѣми, но тѣ бѣха чудно чувствителни; наистина тѣ бѣха тъй остри въ слушане, щото често слушаха нѣща, що никога не се случаваша! Целия имаше единъ особенъ начинъ да събира двѣ и двѣ чрѣзъ които тя изкарваше двадесетъ и двѣ вмѣсто четири! Когато г-жа Добсонъ падна на леда и счупи единъ отъ прѣднѣтѣ си зхби, Целия каза, че г-жа Добсонъ изгубила всичкитѣ зхби отъ устата си, и че Д-ръ Мораль трѣбвало да направи на нещастната жена цѣли нови зхби. Когато бебето на г-жа Винтонъ бѣ изкарало нѣкакви си пжпки, Целия пусна дума, че цѣлата фамилия имала черенъ дифтеритъ и изпоплаши цѣлия Норудъ почти до смъртъ. При все това Целия бѣ една най-истинна жена. Подъ никакви условия не би казала лъжа. Единичката мжнотия на Целия бѣ, тази мжнотия е почти обикновена, че тя не се спираше всѣкога да мисли за разликата между четири и двадесетъ и двѣ! Всичко зависи отъ начина, по който сж поставени цифритѣ.

Слѣдователно, подѣ известни наредби, ние можемъ да направимъ цифритѣ да лѣжатъ повече отъ Ананія и Сапфира.

„И тъй Яковъ ще отиде въ Нью Йоркъ,“ извика Целия, като се приближи съ възхищение до г-жа Хърсле, и улови ръката ѝ, която г-нъ Колинсъ туку що бѣ оставилъ.

„Азъ казахъ на г-жа Линвортъ туку прѣди малко, че никакъ не ще ми е чудно ако г-нъ Алфордъ му прѣдложи да го направи управителъ на фабриката вмѣсто г-на Адамсъ. Но защо си е далъ оставката г-нъ Адамсъ? Г-жа Линвортъ мисли, че той ще си отвори своя фабрика. Яковъ е много младъ за да управлява Норудската фабрика, но той е способенъ. Вие ще живѣете, разбира се, въ мѣстото на надзирателя. Тя е много добра къща, г-жа Хърсле, и вие много ще я аресате. Тѣ иматъ бани съ топла и студена вода и най-горниятъ етажъ е разпрѣдѣленъ и направенъ въ хубави стаи.“

„Но азъ не зная г-нъ Адамсъ да си е далъ оставката,“ каза г-жа Хърсле, когато Целия даде и ней случай да говори. „Може да не е,“ отговори Целия, по единъ лесенъ, довѣрителенъ начинъ, „но вие ще видите, че азъ не съмъ далечъ отъ истината.“

Г-жа Хърсле се смая. Нейното познание съ Целия Стебинсъ бѣ тъй прѣкъснато, щото тя не бѣ запозната съ маниеритѣ и говора на Целия. Но г-нъ Колинсъ бѣ запознатъ. И тъй усмивката, съ която той бѣ поздравилъ г-жа Хърсле, изчезна, и той се задоволи само съ набръчкване на долната устна, която издаваше напреждъ по начинъ, който естествено никога не е имало прѣдъ видъ. Обаче, той не каза нищо. Имаше врѣмена, когато г-нъ Колинсъ биваше тържественно мълчеливъ. И всѣкога най-дълбокото мълчание, за което той бѣ способенъ, го обземаше, когато присѣствуваше Целия Стебинсъ. Той знаеше, какъ Целия нарежда работата за двѣ и двѣ. За това той нѣмеше.

„Ние ще ви посѣтимъ,“ каза Целия,

„щомъ се настаните. Поздравѣте Якова отъ мене. Той бѣ едно врѣме въ моя класъ на Нед. училище. За това азъ често мисля за него като едно отъ моитѣ момчета. Азъ се гордѣя съ него, г-жа Хърсле, и азъ всѣкога съмъ казвала, че ако има нѣкоя жена въ Норудъ, която знае какъ да възпитава дѣца, тя е Иоана Хърсле. Азъ не вѣрвамъ, че е право човѣкъ да казва нѣщо за нѣкого прѣдъ лицето му, а друго задъ гърба му. Азъ ще дойда да помогна кога се мѣстите, ако желаете. Вие знаете, че азъ обичамъ да помагамъ.“

Целия тогава излѣзе отъ дюкяна чувствувайки, че благородно е изпълнила длъжността си. Тогава усмивката се събра отъ долната устна на г-на Колинсъ и пакъ се покачи по приятния си начинъ до самия върхъ на главата. Имаше нѣщо твърдѣ смѣшно въ тази усмивка. Даже г-жа Хърсле се подаде на нейното влияние, защото макаръ лицето да изглеждаше смутено — необходимо слѣдствие отъ съобщението на Целия Стебинсъ — обаче смущението не бѣ безъ приятната си страна, сжщо както на хълма по нѣкога има сѣнка и слънце. Кажѣте на Якова, че азъ ще отида на станцията да го изпровода,“ г-нъ Колинсъ каза, когато г-жа Хърсле си трѣгна отъ дюкяна.

„И помни каквото азъ казахъ,“ прибави съ жаловенъ гласъ г-жа Колинсъ, която стоѣше съ ръцѣ опрѣна на тезгяха, и нейното сериозно лице гледаше къмъ нощта, защото г-жа Колинсъ, бѣдна душа, виждаше само мрачната страна на живота. Слънцето никога не свѣтеше за нея.

ГЛАВА XIV.

Яковъ Хърсле може да живѣе до стогодишна възраст, и нѣма причина защо да не живѣе, защото той бѣ здраво момче отъ начало, и доволно благоразуменъ бѣ да отбѣгва вси изнурителни, глупави навици; но колкото и да живѣе той, никога не може забрави деня, кога първо пристигна въ Нью-Йоркъ. Повече отъ десетина пкти въ трена той погледва на кар-

тичката, която му даде г-нъ Адамсъ, и всѣкой пакъ я прочиташе:

„Качи си на издигнатата желѣзница на 42 улица; промѣни на 3-о Авеню за градския домъ. Прѣмини парка до градския домъ къмъ Бродуей, тогава върви изъ Бродуей до Либерти Стритъ, № 51.“

Нящо не може да е по-ясно отъ това, и всѣкой, горѣ долѣ запознатъ съ Нью-Йоркъ, може безъ мъжнотия да слѣдва този показанъ пакъ. Но ние трѣбва да помнимъ, че Яковъ знаеше толкова за Нью-Йоркъ колкото и за планетата Уранъ. Всичко, що Яковъ знаеше отъ този голѣмъ, безпокоенъ свѣтъ бѣ Норудъ и селата въ близката му околностъ; и той не бѣ по-приготвенъ за бързия животъ въ Нью-Йоркъ, отъ колкото единъ странникъ отъ нѣкоя друга планета. Сѣдящъ до прозореца той гледаше на въпъ дълго врѣме прѣди да пристигне до града, и очитъ му бѣха пълни съ очакване и очудване, нѣколко пакъ той помисли, че тренътъ пристигналъ въ Нью-Йоркъ, но за негово очудване той намираще, че станцинтъ на които спираха бѣха доста далечъ отъ Нью-Йоркъ. Но понеже бѣ разуменъ той не питаше глупави или излишни въпроси. Всички чужденци добръ би сторили да слѣдоватъ този примѣръ. Най-послѣ той чу кондуктора да извѣстява съ високъ гласъ: „Този тренъ е за Нью-Йоркъ. Слѣдующето спиране ще е въ Нью-Йоркъ.“

Слѣдъ около половинъ часъ трена стигна до р. Харлемъ и Яковъ видѣ за пръвъ пакъ Нью-Йоркъ. Слѣдъ това дойде единъ тунелъ, и нѣколко минути по послѣ трена влѣзе въ голѣмата станция. Като въ голѣмата си чанта, която бѣ нова и купена особенн за него, Яковъ се отправи къмъ станцията на издигнатата желѣзница. Това не бѣ трудцо, защото мнозина други отиваха по сѣщото направление. Съ другитъ заедно той приближи билетния прозорецъ, послѣ излѣзе на платформата гдѣто малкия тренъ чакаше. Яковъ влѣзе и побърза да се настанн при прозореца, защото той желаше да види все що мо-

жеше, но прѣди да сѣдне, той видѣ че всички се изправиха и се приготвиха да излизатъ.

„Промѣнитѣ тренъ за 3-и Авеню,“ извика кондуктора. Яковъ бърже погледна картичката на г-нъ Адамсъ, която бѣ въ ржката му, послѣ стана съ другитъ и излѣзе отъ трена.

„Тренътъ за градския домъ,“ извика кондуктора, и всички се затекоха къмъ него. Яковъ влѣзе съ навалицата, вратата се затвори, и въ едно мгновение трена пакъ трѣгна. Вагонитъ не бѣха тъй прѣтрупани, както по-рано или по-късно въ день, но Яковъ мислеше, че тѣ бѣха доста пълни. Той трѣбоваше да стои правъ, това обаче не го смущаваше, но мъжнотията бѣше какъ да устои правъ. Всѣкой пакъ като трѣгваше тренътъ, имаше такъво трѣскане, щото той почти падаше. Еднажъ той падна върху една стара Холандка, и като се трудеше да стане, вилете се въ кратата на единъ ядовитъ старикъ, който се страшно разсърди на такъва фамилиарностъ. Точно тогава Яковъ се улови за една отъ увисналитъ върви турени нарочно за това. Какъ се стискаше той за нея! Въ една ржка чантата, въ друга връвѣта, Яковъ бѣ господаръ на положението. Наистина, той се клатеше, люлѣеше, бѣ бутанъ отъ всѣка страна, но той поне стоеше на краката си. Той не се боеше вече отъ второ облъскване съ Холандката, или отъ второ разтревожаване човѣка, чийто крака причиняваха толкова мъжнотии. При все това, той не бѣ спокоенъ, защото двѣ немирни момчета изговаряха едно на друго единъ мизеренъ стихъ, нѣщо като туй:

„Кое е тъй сладко като въздуха на полето.“

Или като момче съ сѣново сѣме въ косата?“

Нѣмаше особена причина защо Яковъ да се ядосва отъ такъва низка поезия. Той се ядоса, обаче, като гледаше, че и нѣкои момичета си шепнеха и се смѣеха. Но Яковъ ги знаеше, че тѣзи момичета се смѣеха и си шепнеха за нѣкои тѣхни

си глупости. Най-послѣ стигнаха до градския домъ безъ нѣкоя особена случка, и Яковъ се намѣри въ малкия паркъ. Той не бѣ голѣмъ паркъ за да се изгуби странникътъ мѣжду неговитѣ дървета. На Якова той се видѣ само малко по-голѣмъ отъ тѣхната градина въ Норудъ. Обаче той бѣ въ паркъ, Нью Йоркски паркъ, и той почувствува, че трѣбва да се отнася почетно къмъ него. Но нему се много аresaхъ зданията, около парка, съ лицата имъ къмъ него: пощенското здание — каква бѣ тя сравнена съ малката бакалница на Лука Перинъ отъ гдѣто се раздаваше Норудската поща! — правителствениитѣ здания, когато малко по-нататъкъ бѣ Бруклинския мостъ. Когато той дойде до Бродуей, павалицата ставаше по-голѣма, хората се притискаха и вървѣха съ голѣма бързина. Понеже бѣ сѣбота, и всичко се затвареше по-пладнѣ, въ по-долната частъ на града, работата на деня трѣбваше да се свърши само въ нѣколко часове. И тъй всѣкой бѣ занятъ. Хората се трупаха въ банкитѣ, канцеларнитѣ, дюканиитѣ; момчета тичеха на самъ на тамъ верѣдъ коне и кола. Прѣзъ всичкитѣ църкове въ Норудъ, когато хора отъ близо и далече се събираха, Яковъ не видѣ такъва навалица, какъто видѣ на Бродуей въ оная сѣбота прѣдпладнѣ. Най-послѣ той дойде до Либерте Стритъ, и като намѣри числото, той се прѣдаде на нѣжната милостъ на момчето, което управляваше елеватора, и то му показа стаята на г-нъ Алфорда.

Яковъ не очакваше г-нъ Алфордъ да го посрѣщне на пристиганieto му до вратата на канцеларията му; нито пъкъ бѣ приготвенъ да му се каже, че г-нъ Алфордъ е излѣзълъ и не ще да се завърне за доста врѣме.

„Ти ли си г-нъ Хърсле?“ попита момчето, като гледаше на бѣлѣжката, която г-нъ Алфордъ бѣ му оставилъ.

„Азъ съмъ“, отговори Яковъ съ малко достоинство.

„Г-нъ Алфордъ ви заръчи да почакате; той ще се завърне колкото може по-ско-

ро,“ каза момчето, съ онова чувство на върховенство, което тъй много се забѣлѣзва въ Нью-Йоркскитѣ канцеларски момчета.

Яковъ остави чантата си, свали шапката си, отвори утрения вѣстникъ, и се разположи като у дома си. Като видѣ това, канцеларското момче се убѣди изведнажъ, че Яковъ бѣ личностъ отъ голѣма важностъ, и макаръ, че той още трѣбва да изживи доста врѣме прѣди да достигне високото мѣсто и достоинство на канцеларско момче, обаче, такъво здраво, едро момче, почти шестъ стѣпки високо, ако се тури въ благоприятни обстоятелства, може да се отличи въ нѣщо.

Прочее, той проговори на Якова, и случайно забѣлѣжи, че врѣмето е хубаво, послѣ му донесе нѣколко вѣстници, и послѣ пакъ почна да чете пѣкква си приказка, която Яковъ бѣ прѣкъсналъ съ влизаннето си.

Отъ прозореца при който стоеше, Яковъ можеше да вижда Истъ Ривъръ, по която се движаха кораби и параходи отъ разни величини. Неговитѣ погледи се спрѣха особено върху Бруклинския мостъ, отъ силнитѣ стѣлпове на който се простираха дебели телови, вѣжа на които висеше моста. Задъ града той гледаше догдѣто му стигаха погледитѣ, и на която страна се обърнеше, той виждаше здания отъ разни видове и величини. Колко различенъ отъ Норудъ съ единичката му улица, шестѣтъ му дюкани, тихия му простъ животъ! Тогава той помисли за майка си, баща си Неле, които той бѣ оставилъ нѣколко часа по пряди. Но колко дълго му се видѣ! Още не бѣ половинъ день, но нему се видѣ дълго врѣме. Още малко и Яковъ щѣше да заплаче за дома!

„Жално ми е, че трѣбваше да чакашъ телкова врѣме, Якове,“ каза г-нъ Алфордъ, като влѣзе.

Яковъ се изправи благодарно, защото гласа на г-на Алфордъ бѣ приятенъ и сърдеченъ, и въ слѣдующата минута, тѣ се ржкосаха. На пръвъ погледъ Яковъ забѣлѣжи че г-нъ Алфордъ доста пооста-

рѣлъ отъ послѣдното му виждане. Бѣли косми се виждаха по брадата му и бръчки се забѣлѣзваха по лицето му. Само нѣколко години по прѣди г-нъ Алфорд-вата брада бѣ черна, и кѣсо остриганата му брада го показваше като чловѣкъ въ цвѣтущата му възраст. Той бѣ разбралъ, че малцина сж, които обичатъ да имъ се казватъ неприятни нѣща.

„Прѣведи ми туй, Якове,“ каза г-нъ Алфордъ, като му даде друго Испанско писмо. „Азъ искамъ да отговоря прѣди да оставя канцеларията.“

Яковъ се усмихна, и слѣдъ нѣколко минути врѣчи прѣводѣтъ на г-на Алфордъ.

„Разбирате ли Германски?“ попита г-нъ Алфордъ.

„Малко,“ бѣ скромниятъ отговоръ.

„Доволно за да прѣвеждате обикновени търговски писма?“

„Да,“ бѣ отговорѣтъ по сжщия скроменъ начинъ.

„И Френски?“

„Почти колкото Германски.“

„Добрѣ, вие знаете ли, че г-нъ Лингдонъ е боленъ, злѣ боленъ. Страхъ ме е, че той не ще стане по-добрѣ. Азъ имамъ намѣрение да го проведя на Югъ, но боя се че вече е късно. Азъ тя повикахъ за да ти прѣдложя неговото мѣсто въ Норудската фабрика. Нанята кореспонденция, както знаете, всичката отива тамъ: т. е. оная кореспонденция, която се отнася до фабриката. Г-нъ Адамсъ знае моитѣ желанія за това, и отъ сърдце одобрява тази наредба. Когато се завърнете, вие ще земете г-нъ Лянгдоновото мѣсто въ канцеларията.“

Яковъ едва можеше да повѣрва ушитѣ си. Че той ще бѣде зетъ отъ № 4, гдѣто бѣ работилъ толкова много години, и поставенъ на мѣсто на г-нъ Лянгдонъ, виждаше се повече като сънъ отколкото като истинска дѣйствителностъ.

Какво ще каже майка му? Колко много това ще значи за нея! А баща му? А колкото за Нели, тя ще изхвъркне отъ себе си. Тогава той си помисли за г-нъ Белмонтъ, любезния, благъ, щедъръ чело-

вѣкъ, на когото той длѣжеше почти всичко. За нѣколко минути той едва можеше да говори; лицето му се зачерви, дишението му стана по на често, той се прозяваше нервически, и най-послѣ, когато можѣ да управлява езика си, той само може да избѣрбори благодаренията си.

„Азъ съмъ те слѣдилъ внимателно,“ каза благоразположено г-нъ Алфордъ, и само съмъ чакалъ за случай да те туря на по-добра работа. И тѣй, поне за сега, ние нѣма да кажемъ нищо повече върху това. Азъ казахъ на г-жа Алфордъ и Дариела, че ти ще дойдешъ днесъ, и тѣ и двѣтъ желаятъ да те видятъ—разбира се, ти ще се у дома за въ Недѣля.“ Яковъ се потруди да се извини. „Не билъ дошълъ приготвенъ.“ „Донесълъ само една чантичка съ себе си;“ „не знаелъ точно що се искало отъ него,“ по г. Алфордъ не искаше да чуе за никакво отричане.

„Вие можете да пратите едно извѣстие у дома ви, ако мислите че ще се безпокоятъ за васъ,“ каза г-нъ Алфордъ. „Вие можете да го пратите или чрѣзъ момчето, или, ако искате да подишате малко чистъ въздухъ, догдѣ азъ напиша нѣкои писма, вие ще намѣрите телеграфната станция на другата страна на улицата. Тука има бланки и вие може да напишете извѣстието прѣспокойно.“

Г-нъ Алфордъ подозираше малко, че Яковъ ще прѣдпочете самъ да прати извѣстието си, тѣй като той можеше да каже нѣщо особено на майка си.

Яковъ писа :

„Азъ съмъ назначенъ на г-нъ Лянгдоновото мѣсто. Дома съмъ Понедѣлникъ вечеръ. Ще прѣкарамъ врѣмето тука при Алфордови.“

Яковъ.

Тогава той прати друго извѣстие на г-на Белмонтъ, който, макаръ че не бѣ вече въ Норудъ, бѣ му тѣй милъ както и прѣди:

„Благодарение на васъ, азъ съмъ сега чуждестраненъ кореспондентъ на Норудската фабрика. Туку сега съмъ назначенъ.“

Яковъ Хърсли.

Той самъ ги занесе на телеграфната станция, и се завърна точно, когато г-нъ Алфордъ затвареше масата си за деня.

Обикновено г-нъ Алфордъ похапваше въ чаршията, нъ во сѣбота, освѣнъ ако имаше нѣкоя важна работа, той обѣдваше съ фамилията си. И тъй като се качиха на издигнатата желѣзница на Кортландъ Стритъ, тѣ отпътуваха къмъ Алфордовия домъ. Г-нъ Алфордъ говореше за Норудъ и фабриката и събираше свѣдения отъ Якова за приятелитѣ си тамъ, и въобще какъ отиваха работитѣ. За негово очудване Яковъ се виждаше чудесно запознатъ съ фабриката и съ всичкия процесъ на правене книга, и не веднѣжъ го попита въпроси съ цѣлъ да го замае, но Яковъ бѣ всекога готовъ съ отговоръ.

„Ти мислишъ, че въ машинитѣ може да стане подобръние?“ попита той нѣкакъ остро, като обърна остритѣ си, сиви очи къмъ Якова. Този въпросъ смути Якова. Той едва знаеше какъ да отговори. Да рѣче, че нѣкои отъ машинитѣ въ Норудъ не сж каквито трѣбва да сж, значи че има нѣщо криво. Но ето имаше една машина въ неговата дърварница, която очакваше само едно малко подобръние, и той бѣ вече увѣренъ въ това. Г-нъ Алфордъ чакаше за отговора му, безъ да отклони отъ него тѣзи изпитателни очи. Най-послѣ Яковъ каза:

„Азъ съмъ по-добъръ запознатъ съ машинитѣ въ № 4, отколкото въ коя да е друга частъ на фабриката, и азъ мисля, че подобръния може да станатъ тамъ.“

„Като какви?“ каза той, като продължаваше да го гледа.

Яковъ туку щѣше да почне да изяснява, когато кондуктора извика, „49-та улица,“ станцията най-близо до г-нъ Алфордови.

„Ние ще говоримъ пакъ за това,“ каза г-нъ Алфордъ, когато тѣ слезеа. „Това е важно нѣщо. Въ сегашнитѣ врѣмена книгата трѣбва да е не само добра, нъ и ефтина. Но ето ние сме вече у дома.“

Красивъ бѣ домътъ, въ който Яковъ бѣ въведенъ — домъ какъвто Яковъ не бѣ

виждалъ нито съпувалъ. Богати килими, скъпи мобили, хубави картини, но надъ всичко друго, хубавия изгледъ на стаята направи голѣмо впечатление на Якова. Но коя бѣ тази спрѣтната, сладколика мома, която се приближи тъй весело да поздрави г-на Алфорда, и тогава искрено прострѣржката си къмъ Якова? Минутно мислитѣ му се повърнаха къмъ онзи день, почти прѣди десетъ години, когато той скочи въ Норудската рѣка и я изнесе на рѣцѣ на брѣга. Два-три пѣти отъ тогава той бѣ я виждалъ, но тя бѣ само едно малко момиче. Но сега! Тя имаше сжщото сладко лице, както дълго врѣме по-прѣди, когато тя го попита, да ли ще построи една голѣма къща, кога стане голѣмъ човѣкъ, и той виждаше сжщия зачуденъ погледъ въ нейнитѣ очи. Но колко бѣха ѝ пригурили годинитѣ!

„Много се радвамъ да те видя, Якове,“ каза тя, като придружи думитѣ си съ една усмивка.

„Благодаря ви, г-це Алфордъ,“ каза Яковъ съ малко мъжнотия.

„Какъ сж всички Норудчани? попита тя, още засмѣна, защото Якововото очудване да я намѣри толкози измѣнена отъ едно малко момиче какъто бѣ прѣди години, имаше си и любопитната страна.

„Много добръ, благодаря ви, г-це Алфордъ,“ отговори Яковъ, съ по-малко разположение отколкото, ако бѣ стоялъ прѣдъ една артилерийска батерия.

„Мама ще слѣзе слѣдъ нѣколко минути,“ каза Дариела, като се обърна къмъ баша си. „Тѣй като вие отивате горѣ, може би Яковъ ще обича да отиде въ стаята си; дълго я прашливо е пѣтуването отъ Норудъ до тука; това азъ помня, макаръ че има доста врѣме отъ какъ съмъ била тамъ.“

Когато Яковъ дойде до входа, той се поогледа за чантата си, и за минута се стрѣсна като я не видѣ, дѣто бѣ я оставилъ, но Дариела каза: „вашата чанта е отнесена горѣ въ стаята ви, Якове. Тате ще ви покаже, гдѣ е тя.“

„Тя ми каза „Яковъ“, каза си той нѣ-

колко пѣти, кога влѣзе въ стаята си. Тя ми каза „Яковъ“.

ГЛАВА XV.

Понеже слѣдующиятъ день бѣ мраченъ и дъждовитъ, Алфордъ, въ врѣме на закуска, говореха съмнително относително отиване на църква — г-нъ Алфордъ каза, че има да прѣглежда нѣкои писма; г-жа Алфордъ се извини съ главоболіе; Хербертъ се задоволи съ забѣлѣжката, че си ималъ нѣкоя особена работа. Тѣй щото само Дариела остана да понесе товара на религиозния дългъ. Тя не каза нищо за нейнитѣ планове или цѣли, но Яковъ пѣкакъ си прие впечатлението, че тя имаше намѣреніе да отиде на църква. Той бѣ чулъ въ Норудъ, че Алфордъ не посѣщаваха твърдѣ често църквата, но понеже това бѣ общата забѣлѣжка за всички Нью Йоркчани, той не даваше особено внимание. Обаче, той бѣ любопитенъ да види да ли Дариела ще постъпи като другитѣ.

Съ едно полуизвинение г-нъ Алфордъ събра два-три голѣми недѣлни вѣстници и се оттегли въ стаята, която бѣ известна като неговата „дупка;“ г-жа Алфордъ по единъ благодатенъ начинъ тихо изчезна; Хербертъ си облѣче една мушама, и като взѣ една умбреза, излѣзе; и тѣй Яковъ и Дариела останаха сами въ гостната стая.

Дариела отиде до прозореца и погледа на вѣнъ внимателно за една-две минути, тогава се обърна къмъ Якова и каза: „Нашага църква е само пѣколко минути далече отъ тука. Азъ не мисля, че ще вали много. Може би, че ще обичате да отидите на църква?“

„Вие ще отидите ли?“ попита Яковъ, очуденъ отъ своята дързостъ.

„Азъ мислѣхъ за това,“ каза тя, като го гледаше приятно.

„Не заради мене,“ каза Яковъ, пакъ съ очудване на себе си.

„Отчасти,“ отговори тя, усмихнато. Тогава тя прибърза да каже: „когато е врѣмето приятно, и мама е въ състояние да отиде, ние се много удовлетвуваме

отъ нашата църква, но ако вие искате да отидете, азъ съ радостъ ще ви покажа пѣтя.“

Тя не каза, че нейното правило бѣ да посѣщава църквата, безъ да гледа на врѣмето, нито пѣкъ да ли майка ѝ отиваше или не. Това щѣше да е единъ видъ упрѣкъ за нейния домъ, и пѣкакъ като самохвалство за нейното благочестіе. Но Дариела не бѣ способна нито за едно отъ тѣзи нѣща. Дариела имаше „чудни понятия,“ както нѣкои ги наричатъ. Тя никога не се прѣпорѣчваше за религиозно лице, и рѣдко говореше за религия. Естествено срамежлива; чувствителна до една висока степенъ, за която малциня отъ най-тѣснитѣ ѝ приятелки можеха да си въобразятъ; странно приежлива на най-тънкітъ влияния; съ естество чудесно оживлено въ духовно отношение; способна да се наслаждава отъ чувствувания, които малциня разбиратъ; религията за нея имаше такъво голѣмо значение, щото да говори за нея, освѣтъ на онѣзи, които имаха естество като нейното собствено, виждаше ѝ се нѣщо грубо, неделикатно. Но нейното мълчание притуреше на влиянието ѝ, не само у дома, но въобще между всички хора. Защото нейниятъ животъ бѣ тѣй сладкъ, тѣй простъ, тѣй свободенъ отъ лицемеріе и приструвки, щото, като Великденски кринъ, той не само бѣ хубавъ въ себе си, но прѣскаше такъво благоухание, щото изпълняше мѣстото. гдѣто се случваше да е. По най-чудесенъ начинъ нейното влияние дѣйствуваше върху г-на Алфордъ. Неговото бързо отиване къмъ неговата „дупка“ имаше повече значение отъ колкото Яковъ си въображаваше. Хербертовото излизане изведнѣжъ слѣдъ закуска, бѣше мълчеливо допускане, че той не можеше да срѣщне ясенитѣ очи на Дариела, и да ѝ отрѣче да я придружи до църква. Но Яковъ не знаеше тѣзи нѣща, нито бѣ ги съпсувалъ. Точно на врѣме Дариела слѣзе долу облѣчена въ прости дрѣхы като за църква; наистина тѣй простичко бѣ тя облѣчена, щото Яковъ се доста зачуди. Неговитѣ понятия за Нью Йоркчани, които ходѣха

на черква, бѣха въобще придобити отъ известни вѣстници, които прѣдставляватъ главнитѣ улици като парадно мѣсто, гдѣто да покажатъ хубавитѣ си дрѣхы онѣзи, които отиватъ на богатитѣ черкви. Той често бѣ обращалъ вниманието на Нели върху парадитѣ въ Недѣля заранъ; но Нели, трѣбва да допуснемъ, намираше повече радостъ отъ Якова въ тѣзи картини. Даже г-жа Ххреле, тази любезна, проста жена, считаше пѣкои отъ картинитѣ дѣйствиелно хубави, и Яковъ мислѣше че майка му скърбно въздиша, като не може сама да види парада, и даже да земе участие въ него.

Яковъ тогава не бѣ достигналъ въ оная възраст, когато да може добръ да разбира дѣйствиата на женския умъ, а тази забѣлѣжка на равно може да се приспособи и за Матусала.

(Слѣдва).

Алкохолизмътъ и Младежта.

Френцитѣ сж обърнали внимание на сериозната работа — да обучаватъ младежта отъ двата пола въ науката за ядене и пиене. Миналий м. Ноемврий Министрътъ на Просвѣщението въ Франция издалъ прочутото си писмо, съ което възлагалъ на учителитѣ и учителкитѣ задачата да учатъ дѣцата на истинската стойностъ или другояче на популярнитѣ пития. Това писмо се е послѣдувало отъ една твърдѣ поучителна книжка за употребление въ училищата, въ която книжка всякитѣ общо-употрѣбителини пития се анализиратъ и се доказва тѣхната негодностъ като храна. Чаровната сила на книжката състои въ прекосѣгата и простотата ѳ, тѣй като най-дълбоката наука е тѣй популяризирана, што става като забавление за младитѣ. Нѣма ли нужда отъ сжщото пѣщо и въ нашитѣ училища въ България? Дори и усърдни възвания къмъ младитѣ да избѣгватъ спиртнитѣ пития не сж тѣй впечателни както научнитѣ доказателства. Ако при тѣзи прибавимъ моралния и религиозния дългъ, то аргументътъ за всячки млади става

свършенъ. На тази именно *прѣдпазителна* работа всячки сериозни възпитатели чувствуватъ, че трѣбва да посветятъ себе си. Много по-лесно е да упазимъ да се не развали една здрава охота, отколкото да изцѣримъ развалена охота.

Колко ще коштува въоръжениятъ миръ на Англия.

Съръ Робертъ Гиффенъ, единъ отъ най-способнитѣ економисти, е казалъ, че Англия трѣбва да държи въ Южна Африка 50,000 войници постоянно гарнизонъ; че други 15,000 ще бждатъ потребни за Египетъ; че Английската войска въ мирно врѣме трѣбва да брои 360,000 души, а всячката въоръжена сила 780,000. Заради това годишниятъ бюджетъ за войската ще трѣбва да се подигне на 40 милиона Англ. лири (1,000,000,000 л.), а бюджета на морината ще бжде равенъ съ горния, ако не и по-голямъ. Ако тѣзи трѣбва да бждатъ разноснитѣ въ мирно врѣме, то отъ гдѣ ще дойдатъ паритѣ за да се води война противъ сиромашията и скърбта, за пенсии на прѣстарѣли, за правяне по-удобни кжши за бѣднитѣ и за възпитанието на уличнитѣ дѣца и сирочетата?

Религиознитѣ Ордени въ Франция.

Французскитѣ законъ противъ „Асоциациитѣ“ е прѣдизвикалъ ядовито писмо отъ Палата. Черковиятъ сановникъ сжло инспирира „гонение“ отъ страна на френската държава. Но да се освободи една държава отъ кръвосмучащитѣ институти, нарѣчени религиозни ордени и общества, е мадро държавничество, не гонение. Като прави възвание на чувствата на благочестиви римо-католици, Палата се провиква: „който посѣгне на свещеници и монаси, посѣга на зеницата на око̀то на черквата.“ Това е наистина, папско понятие.

Наскоро слѣдъ това писмо се обнародваха въ единъ френски вѣстникъ подробности за направени анкети върху калу-

герски жестокости въ Паризъ и Нанси. За монахинитѣ отъ ордена на „Добрия Пастиръ“ — едно общество, за което казватъ, че между другитѣ имъ грѣхове били и слѣднитѣ: себеправда, жестокосърдечие, скжперничество и лъжа — се доказва че се отнасяли брутално къмъ младитѣ момичета, прѣдани на тѣхна грижа. Нечистота, унижение и страшна небрѣжност сж по-малко сензационнитѣ чѣрти отъ управлението на Сестритѣ; и за бѣднитѣ момичета се казва, че копнѣяли да ги избави смъртта, за която мислили прѣзъ крайно жестокия животъ, на който били изложени. Въ нѣкои случаи епископитѣ порицавали прѣстѣпленията на монахинитѣ отъ ордена „Добрия Пастиръ;“ единъ отъ тѣхъ казалъ: „Тѣзи сестри сж се обогатили отъ работата на ученичкитѣ, които ужъ за милостъ приемали.“ Въ сжщность, орденътъ е общество, което управлява единъ видъ робиня, тѣй че 47,000 робини поддържатъ 7,000 монахини. Сегисъ тогисъ човѣкъ се запознава отчасти съ тази мѣнастирска система и открититѣ работи сѣ излизатъ нехристиянски и жестоки. Франция се сбужда. Коя страна би продължавала да спи, и да остави Римъ да продължава да търгува съ тѣлата и душитѣ на млади жени?

Какъ да стане човѣкъ великъ; или що прави живота великъ.

Не се старай да извършишъ велико нѣщо; ти може да прахосашъ цѣлия си животъ като чакашъ за случая, който може никога да не дойде. Но тѣй като малки нѣща всѣкога привличатъ вниманието ти, върши ги, съ великъ мотивъ, за Слава Божия, за да придобиешъ удобрителната Божия усмивка и да струвашъ добро на човѣцитѣ. По-трудно е по този начинъ да постоянствува човѣкъ въ неизвестность, отколкото да стои на високитѣ мѣста на бойното поле, гдѣто всички могатъ да го видятъ, и да извърши храбри дѣла, поради които неприятелски

войски се спиратъ за да ги гледатъ. Но никое неизвѣстно дѣло не се върши безъ бързото признаване и окончателната награда отъ Христа. Да изпълнява човѣкъ вѣрно своитѣ длѣжности въ каквито положение и да се намира; да употребява дарбата на своето служителство; да търпи раздражителнитѣ досади и разни мъчнотии, както мъченицитѣ сж търпѣли мъки и смъртъ; да намира човѣкъ благородната чѣрта въ онѣзи, които го измъчватъ; да дава най-добро тълкование на неблаго дѣла и думи; да люби съ Божия любовъ дори и неблагоприятитѣ и злитѣ; да бжде задоволенъ да е източникъ въ срѣдъ една дива долина отъ камъне, хранейки нѣколко диви цвѣта, или сегисъ тогисъ, нѣкоя жедна овца, и да прави това човѣкъ всѣкога, и не за човѣшка похвала, но заради Бога — това прави живота великъ. — F. M. Meyer.

КНИЖНИНА.

Въ редакцията се получиха слѣднитѣ книги, списания и вѣстници:

Посланието на Църквата въ Новата Ера отъ съчинението на Josiah Strong, Докторъ на Богословието. Съчинение и побългаренъ прѣводъ отъ прѣводача на „Бой съ Петъ Исполни.“ Пловдивъ, Централна Печатница.

Проповѣди отъ Д-ръ Миронъ В. Хайнесъ въ Шикаго и професоръ В. Грабашевъ. Прѣводъ отъ Английски и издание на Баптистката Евангелска църква въ гр. Казанлъкъ. № 28—29.

Православенъ Проповѣдникъ, илюстровано религиозно-нравствено списание, год. IX. Книжки I и II. Казанлъкъ.

Българка, мѣсечно илюстровано списание. Год. IV. Книжка VII. Ловечъ.

Вѣстници: „Новъ Вѣкъ“, „Прѣпорецъ“ „Народни Права“, „Ратникъ“, „Истина.“ „Надежда.“